
Uiteenzetting over de enkelband Het elektronisch toezicht

**door Erik Corazza, eerste substituut procureur des Konings,
Openbaar Ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank te Antwerpen**

1 Definitie

2 Systemen van elektronisch toezicht (ET)

3 Soorten ET

- **ET in kader van voorlopige hechtenis door onderzoeksrechter**
- **ET als autonome straf opgelegd door de rechter**
- **ET als strafuitvoeringsmodaliteit > 3 jaar bij de strafuitvoeringsrechtbank**
- **ET als strafuitvoeringsmodaliteit ≤ 3 jaar**
- **ET als uitvoeringsmodaliteit in kader van de internering**

4 Verschil tussen eigenlijke strafuitvoering en de strafuitvoeringsrechtbank

1 Definitie van een enkelband

Met potpourri II wet van 5/2/2016 (BS 19/02/2016) voor het eerst wettelijke definitie

Art. 37ter § 1, tweede lid Sw:

“Een straf onder elektronisch toezicht bestaat uit de verplichting om gedurende een door de rechter bepaalde termijn aanwezig te zijn op een bepaald adres, behoudens toegestane verplaatsingen of afwezigheden, waarbij onder meer gebruik wordt gemaakt van elektronische middelen om dit te controleren en waaraan voorwaarden worden gekoppeld.”

Ratio legis:

- 1 Kostprijs
- 2 Overbevolking
- 3 Re-integratie bevorderen
- 4 Behoud van sociale, familiale en professionele contacten

2 Systemen van enkelbanden

1. Enkelband met GPS en geolokalisatie: in kader van voorlopige hechtenis.

Deze personen kunnen **ALTIJD** worden gevolgd.

Bestaat uit 3 elementen: enkelband zelf, een mobiel geolokalisatietoestel dat de persoon permanent op zak moet hebben en een box ter ondersteuning

2. Klassieke enkelband

Systeem met radiofrequenties.

Bestaat uit 2 elementen: enkelband en box ter ondersteuning.

Mensen kunnen gaan werken/krijgen vrije uren.

Verplicht uurrooster, bij schending komt er melding binnen bij Vlaams Centrum voor Elektronisch toezicht die voor de monitoring instaat.

3 Soorten ET

A ET in het kader van de voorlopige hechtenis

Mogelijkheid om een bevel tot aanhouding uit te voeren onder de vorm van een hechtenis onder ET.

Controle via GPS band

Géén justitieassistent

Opdrachtgever = OR of onderzoeksgerechten (RK-KI)

Wet van 20/07/1990 betreffende voorlopige hechtenis, gewijzigd door de wet van 22/12/2012, in uitvoering sinds 1/1/2014.

Ministeriële omzendbrief ET/SE nr. 3

Concreet: de inverdenkinggestelde moet verplicht permanent aanwezig zijn op het in het bevel omschreven adres. Hij mag enkel het adres verlaten om bepaalde toegestane verplaatsingen te doen.

OR kan beslissen contactverboden op te leggen met mededaders/derden/slachtoffers

VCET doet melding van incidenten aan:

- De OR
- De gevangenisdirecteur
- Politie van de woon/verblijfplaats

Wegens volgende inbreuken:

- Alle gebeurtenissen die een ontsnapping inhouden
- Telefonisch onbereikbaar
- Verlaten van de geografische zone en telefonisch onbereikbaar
- Probeert om zich aan het ET te onttrekken
- Het materiaal opzettelijk beschadigt of een medewerker van het VCET de toegang tot zijn verblijfplaats weigert

Belang voor politie: wie te contacteren wanneer er inbreuken op de voorwaarden worden vastgesteld

1. Schending voorwaarden ET tijdens gerechtelijk onderzoek

Art 24bis § 1 VH-wet: de OR kan in elke stand van het gerechtelijk onderzoek ambtshalve of op vordering van het OM beslissen om het ET te herroepen

Indien:

- Verdachte verzuimt te verschijnen op proceshandeling
- Inbreuken op het uurrooster en de standaardinstructies van het ET
- Inbreuken op het contactverbod
- Indien nieuwe en ernstige omstandigheden dit noodzakelijk maken

2. Schending voorwaarden nà verwijzing door het onderzoeksgerecht

Art 24bis § 3 VH-wet: de rechtbank beslist, uitsluitend op vordering van het OM. Nà verzending naar de bodemrechter is het alleen het OM dat bevoegd is om een herroeping van het ET uit te lokken. Het OM moet verzoekschrift neerleggen ter griffie van het gerecht dat uitspraak doet over de strafzaak ten gronde. Er wordt beslist in raadkamer van de rechtbank binnen de 5 dagen.

B ET als autonome straf

COL 17/2016

Sinds Pot Pourri II –wet zijn er vanaf 1/5/2016 voor de natuurlijke personen 5 correctionele hoofdstraffen (art 7 Sw)

1. Gevangenisstraf
2. Straf onder ET (art. 37 ter-quater Sw)
3. Werkstraf
4. Autonome probatiestraf
5. Geldboete

Doel: straf op maat uitspreken afhankelijk van feiten en situatie

Enkel voor feiten van die aard dat ze **hoogstens 1 jaar gevangenisstraf in concreto** kunnen opleveren, waarbij 1 dag ET = 1 dag gevangenisstraf

Uitgesloten voor: bepaalde seksuele misdrijven en doding in verschillende vormen

Duurtijd: minimumduur 1 maand – maximum 1 jaar

De straf onder ET kan niet: - met uitstel worden opgelegd
- gecombineerd worden met gevangenisstraf

De rechter moet een vervangende gevangenisstraf opleggen

Betrokkene moet instemming ter zitting geven.

De voorhechtenis die betrokkene heeft ondergaan wordt niet afgetrokken van het ET (art 30 Sw)

De straf onder ET heeft steeds een aantal algemene voorwaarden

- Geen strafbare feiten plegen
- Vast adres, wijziging direct meedelen
- Gevolg geven aan oproepingen
- Concrete invulling van het uurrooster VCET naleven

Daarnaast nog geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden

- Contactverbod
- Regioverbod
- Vergoeding van het slachtoffer

Controle:

VCET: bepaalt concrete invulling van het ET en heeft belangrijke controlefunctie. Licht het OM in bij problemen.

OM: kan vervangende gevangenisstraf aanbevelen

Politiediensten: toezicht houden op uitvoering (art 20 wet op politieambt)

Straf onder ET moet aanvang nemen binnen de 6 mnd nadat vonnis/arrest in kracht van gewijsde

Bij overschrijding van deze termijn te wijten aan houding/fout van de veroordeelde kan OM beslissen om vervangende gevangenisstraf uit te voeren of om verder uitstel te verlenen.

Bij overschrijding niet te wijten aan veroordeelde: straf is verjaard!

Praktijk?

Tekort aan enkelbanden en personeelstekort VCET...

Niet-uitvoering van korte gevangenisstraffen → straffeloosheid

Locatie SURB Antwerpen

C Het ET mbt vrijheidsstraffen > 3 jaar

- Wet van 17/5/2006 houdende oprichting van de strafuitvoeringsrechtbanken
- Wet van 17/05/2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan de slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten (WER)

Inwerkingtreding per 1/2/2007.

Verloop procedure:

Procedure = **gelijklopend voor alle strafuitvoeringsmodaliteiten**

Tijdsvoorwaarden: bepaald gedeelte van straf hebben ondergaan

OM krijgt gevangenisdossier (vonnissen/arresten, opsluitingsfiche, strafregister, verslag psychosociale dienst, advies van directeur en bewijsstukken mbt reclasseringsplan).

Reclasseringsplan omvat: woonst, dagbesteding, begeleiding...

OM: schriftelijk advies

Zitting in de gevangenis

SURB (voorzitter en 2 assessoren) **neemt beslissing**

In dit stadium: amper beroep op politiediensten.

Eventueel: AIK → werkgever/bedrijf te checken.

Soms wijkagent

Pas bij de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit dat ook de politiediensten een belangrijke taak krijgen, met name bij de opvolging en controle van veroordeelden.

Welke strafuitvoeringsmodaliteiten kan de SURB toekennen? Progressieve invrijheidstelling.

Beperkte detentie (BD) art 21 WER

Wijze van uitvoering van de vrijheidsstraf die de veroordeelde toelaat om op een regelmatige wijze

- de strafinrichting te verlaten voor een bepaalde duur van maximum 16 uur per dag
- teneinde professionele, opleidings- of familiale belangen te behartigen die zijn aanwezigheid buiten de gevangenis vereisen
- In de praktijk enkel veroordeelden met een geldige verblijfstitel

Elektronisch toezicht (ET) art 22 WER

Wijze van uitvoering van de vrijheidsstraf waardoor veroordeelde het geheel of een gedeelte van zijn vrijheidsstraf buiten de gevangenis ondergaat volgens een bepaald uitvoeringsplan.

De naleving gebeurt onder meer door elektronische middelen.

- In de praktijk enkel veroordeelden met een geldige verblijfstitel
- Steeds voorafgegaan door maatschappelijke enquête

Voorwaardelijke invrijheidstelling (VI) art 24 WER

Wijze van uitvoering van de vrijheidsstraf waardoor de veroordeelde zijn straf ondergaat buiten de gevangenis, mits naleving van de voorwaarden die hem zijn opgelegd, gedurende een bepaalde proeftijd.

Voorlopige invrijheidstelling met verwijdering/overlevering (VILO) art 25/3 WER

VILO met oog op verwijdering: persoon zonder verblijfsrecht ondergaat zijn straf, buiten de gevangenis, in een ander land dan België, mits naleving van voorwaarden gedurende een proeftermijn.

VILO met oog op overlevering: veroordeelde die op grond van een uitvoerbaar vonnis of een uitvoerbare titel wordt overgebracht naar een ander land.

Terbeschikkingstelling van de SURB art 95/2WER

Sinds 2012 bijkomende maatregel (art 34bis SW) ter bescherming van maatschappij tegen personen die bepaalde ernstige strafbare feiten plegen die de integriteit van personen aantasten.

Naargelang de feiten: facultatief of verplicht (recidive) opgelegd door de rechter.

Duurtijd maatregel: minimum 5j – maximum 15j.

Maatregel gaat in NA verstrijken hoofdgevangenisstraf of na proeftermijn VI.

Maatregel is mogelijk onder BD, ET en invrijheidstelling op proef (IOT), ook UV en PV!

De voorlopige invrijheidstelling om medische redenen art 72 WER

Sinds 2015 voor gedetineerden die terminaal ziek zijn of waarbij detentie onverenigbaar is met gezondheidstoestand.

Drie belangrijke communicaties van OM tav politiediensten

- 1 Vonnissen tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit
- 2 Bevelen voorlopige aanhouding
- 3 Bevelen tot gevangenneming

Aantal algemene zaken

- 1 ET
- 2 Proces-verbaal mbt arrestatie
- 3 Binnendringing in woning
- 4 PV mbt niet naleven van de voorwaarden

1 Vonnissen tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit

Te verwittigen instanties door OM:

- korpschef lokale politie woonplaats (+ slachtoffer)
- parket van de woonplaats
- nationale gegevensbank (ANG)

Kennisgeving van OM vermeldt strafuitvoeringsmodaliteit, woonplaats betrokkene, duurtijd maatregel en politieel te controleren voorwaarden.
In bijlage: vonnis, PV van uitvoering, opsluitingsfiche.

Bij ET wordt kort op de bal gespeeld als het misloopt.
Elke dag onder ET is een dag minder van het strafrestant.

2 Bevelen voorlopige aanhouding

OM kan bevel VA (art 70 WER) uitvaardigen met het oog op herroeping van ET (art 64 WER) indien de veroordeelde :

1. **veroordeeld** werd omdat hij **tijdens de proeftermijn** een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd
2. een **ernstig gevaar** vormt voor de **fysieke of psychische integriteit van derden**
3. de **bijzondere voorwaarden niet naleeft**
4. **geen gevolg geeft** aan de oproepingen
5. zijn **adreswijziging niet** doorgeeft
6. **het programma van de concrete invulling van het ET en de BD** niet naleeft
7. hij zich **niet meer in de tijdsvoorwaarde** bevindt
8. na toekenning **VILO**, **nalaat of weigert grondgebied effectief** te verlaten, niet meewerkt aan identificatie of **terugkeert zonder de vereiste toestemming**

Bevel VA liefst zo snel mogelijk uitvoeren.

→ Als wordt gevat naar dichtstbijzijnde gevangenis en OM onmiddellijk verwittigen want SURB moet binnen de **zeven** werkdagen na de opsluiting beslissen over de schorsing, die geldig is voor één maand.

→ Als betrokkene niet kan worden aangetroffen, OM verwittigen met ANG-seining.

→ Als vermoedens zijn van aantreffen op ander adres, contact opnemen, bevel VA laten aanpassen.

3 Bevelen tot gevangenneming

De strafuitvoeringsrechtbank heeft de **strafuitvoeringsmodaliteit herroepen** en betrokkene moet terug naar de gevangenis.

Ons kantschrift geldt als vattingsbevel!

Betrokkene mag naar dichtstbijzijnde gevangenis.

Politie verwittigt OM zodat wij betrokkene kunnen ontseinen.

Aantal praktische zaken voor de politie op het terrein inzake de bevelen VA en de vattingsbevelen.

Er wordt contact opgenomen met OGP van wacht of de TO of dienstdoend leidinggevende om te zeggen dat de titel er aan komt en om de politie op de hoogte te brengen van eventuele aandachtspunten die belangrijk zijn voor hun veiligheid bij de arrestatie (agressiviteit, verslaving, psychose.....)

1. ET

Contact met VCET → uurschema betrokkene
Materiaal recuperen

2. Proces-verbaal mbt arrestatie: dringend

Vormvereisten? NEEN, liefst omstandigheden (weerspanning, waar, in gezelschap, eventuele schade...). Als arrestatie met incidenten verloopt kan dit eventueel doorwegend element zijn voor rechter om al of niet te schorsen/herroepen

PV mag gemaild worden.

3. Binnendringing in woning

In eigen woning is altijd mogelijk.

Andere woning? Ja, als wij info van politie krijgen dat gezochte persoon aanwezig is, maar nieuw bevel voor nodig.

hoogdringendheid kan telefonisch worden gewerkt. Deze contactname moet wel in het PV worden verwerkt.

Uren van binnendringing: COL 11/2013 puntje 5.1 moet worden nageleefd. Dus binnen de uren waarin een huiszoeking mogelijk is

4. Procesverbaal niet naleven van voorwaarden

Ook aanvankelijk PV met nieuwe feiten meesturen zodat we volledig op de hoogte zijn.

Aandachtspunt: interventies in het kader van de strafuitvoering zijn opdrachten van gerechtelijke politie, niet van bestuurlijke politie. (punt 6.2 COL 11/2013)

D Het ET mbt vrijheidsstraffen < 3 jaar

OM komt NIET tussen inzake de strafuitvoeringsmodaliteiten beneden de 3 jaar !!!

Bepalingen mbt alleenzetelend strafuitvoeringsrechter nog niet in voege.
Nog steeds Minister van Justitie, zijnde Directie Detentiebeheer van FOD Justitie

OM (dienst strafuitvoering) beveelt enkel de gevangenisstraf aan.

Materie wordt geregeld door ministeriële omzendbrieven. Momenteel is ET de norm.

Uitzonderingen:

- Zedenfeiten tov minderjarigen
- Vreemdelingen
- Betrokkene zonder adres/verblijfplaats

Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

ET 8mnd tot 3j

- 'Klassiek' ET met enkelband

- MET justitieassistent

- DDB kan met akkoord regionale gevangenisdirectie maatschappelijke enquête bevelen om eventueel bijzondere voorwaarden op te leggen

Thuisdetentie 4 mnd tot 8 mnd

- Met stemherkenning of enkelband

- Geen justitieassistent

Concreet: bij aantreffen persoon enkelband → raadplegen SIDIS: strafcategorie

≤ 3 jaar

gevangenis van vrijstelling

> 3 jaar

parket bij de SURB

E Het ET als beschermingsmaatregel voor geïnterneerden

Wet betreffende de internering van 5 mei 2014, aangepast op 13/05/2016 (potpourri III)

Inwerkingtreding sinds 1/10/2016

Overheveling van CBM naar KBM (interneringskamer bij de SURB)

Het ET kan op elk moment van de internering worden toegekend.

Beperkt in tijd: maximum 6mnd en 1x verlengbaar → maximum 1j, nadien omzetting naar andere uitvoeringsmodaliteit (art. 41)

ET met enkelband

Aanstelling van justitieassistent die rapporteert aan KMB en OM bij de SURB

Opvolging en controle: door politie (art. 19 WPA) en OM bij SURB (art 57 wet internering)

De KBM heeft **meer uitgebreide opties** dan vroeger de CBM:

-Plaatsing (art 19) : beslissing van de Kamer voor de bescherming van de maatschappij (KBM) tot aanwijzing van één van de inrichtingen waar de internering ten uitvoer zal worden gelegd

-BD

-ET

-Invrijheidstelling op proef (VOP)

-VILO

-Definitieve invrijheidstelling

Gronden herroeping toegekende uitvoeringsmodaliteit

OM kan de zaak aanhangig maken met het oog op herroeping van de toegekende uitvoeringsmodaliteit indien de veroordeelde (art 59):

1. **veroordeeld** werd omdat hij **tijdens het verloop van de toegekende modaliteit** een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd
2. een **ernstig gevaar** vormt voor de **fysieke of psychische integriteit van derden**
3. de **bijzondere voorwaarden niet naleeft**
4. **geen gevolg geeft** aan de **oproepingen**
5. zijn **adreswijziging niet** doorgeeft
6. **medisch verslag** → **geestestoestand dermate achteruitgegaan** dat de toegekende modaliteit niet meer aangewezen is
7. **het programma van de concrete invulling van het ET en de BD** niet naleeft
8. na toekenning **VILO**, **nalaat of weigert grondgebied effectief** te verlaten, niet meewerkt aan identificatie of **terugkeert zonder de vereiste toestemming**

Maar bevel voorlopige aanhouding is slechts mogelijk in 1 enkel geval !

1. Wanneer de geïnterneerde persoon een **ernstig gevaar** vormt voor de **fysieke of psychische integriteit van derden** (art. 65)

Ook de PdK van arrondissement waar geïnterneerde zich bevindt, kan bevel VA bevelen.

De voorlopige aanhouding wordt uitgevoerd **in een psychiatrische afdeling van een gevangenis.**

OM bij de SURB zo snel mogelijk verwittigen, want **binnen de 7 werkdagen** moet er beslissing worden genomen over de **schorsing**, die geldig is voor één maand.

Bevel tot gevangenneming

De KBM bij de strafuitvoeringsrechtbank heeft de **strafuitvoeringsmodaliteit herroepen**.

Ons kantschrift geldt als vattingsbevel.

Betrokkene naar dichtstbijzijnde psychiatrische afdeling van een gevangenis

OM verwittigen zodat wij betrokkene kunnen ontseinen.

4 Verschil tussen eigenlijke strafuitvoering en de strafuitvoeringsrechtbank

De dienst strafuitvoering staat in voor het uitvoeren van vonnissen/arresten die een gevangenisstraf uitspreken.

De opdrachten naar de politie toe, de zogenaamde vattingsbevelen, dienen ertoe om personen te gaan opsluiten

- Werkwijze
- Uitnodiging om zichzelf binnen 5 dagen aan te bieden bij gevangenis
- Indien niet zelf aanbiedt, wordt na 1 maand vattingsbevel aan politie overgemaakt.
- Als niet kan worden uitgevoerd: seining ANG door S-bureel

-
-
- Concreet
 - Ofwel krijgt politie rechtstreeks opdracht dmv vattingsbevel
 - Ofwel treft politie ANG-geseinde persoon aan bij controle/actie

 - Aandachtspunt
 - Vattingsbevel waarop vermelding 'met onmiddellijke aanhouding'
 - S-bureel zo snel mogelijk contacteren omdat er door S-bureel nog een extra betekening binnen de 24u moet gebeuren aan de gevangenis. Als dit niet gebeurt, moet persoon worden gelost!